

отъ кирило-методиевския, та и ние нѣма да се спираме на това, а ще припомнимъ само за великото културно значение на послѣдния езикъ. Българскитѣ славѣни сж единствениятъ народъ въ срѣдневѣковна Европа, който създаде книжнина на свой домашенъ езикъ за църковни, обществени и държавни нужди. Наистина, покръстенитѣ готи още въ IV в. се сдобиха съ свой прѣводъ на библията; знае се сжщо така, че и тракийското племе беси до V в. се молѣло на християнския Богъ на своя роденъ езикъ. Историческитѣ сждбини обаче не помогнали на тия племена да развиятъ доброто начало. Единствено българитѣ били честити не само да създадатъ свой книжовенъ езикъ, да развиятъ своя книжнина, да я прѣдадатъ на сърби, руси и ромъни, но и да я доведатъ, слѣдъ опасни бури, дори до днешно врѣме. Докато цѣла централна и западна Европа мина реакционнитѣ срѣдни вѣкове съ чуждъ и мъртъвъ латински езикъ въ църковната практика и държавнитѣ институции; докато тамъ народниятъ езикъ като книжовенъ се гонѣше, българинтъ не е прѣставалъ да слави Бога и да пише на матеренъ езикъ ето вече 1000 години. Така езикътъ на присолунскитѣ славѣни, чрѣзъ дѣлата на св. Кирила и Methodия, стана свещенъ езикъ за славѣнството, врата за духовна култура, краегъленъ камъкъ на славѣнската филология и мощно срѣдство за индоевропейската езиковна наука.¹⁾

Срѣдната епоха на македонското нарѣчие е прѣдставена въ редъ паметници, писани въ Македония прѣзъ XII, XIII, XIV в., като напр. Охридскитѣ апостолъ, Струмишкиятъ апостолъ, Слѣпченскитѣ апостолъ, Битолскитѣ триодъ, Болонскитѣ псалтирь (отъ Охридско) и др. Фонетичнитѣ особености въ езика на тия македонски паметници се срѣщатъ тъкмо и въ езика и на българскитѣ паметници отъ това врѣме, писани въ мизийска България. Така, и въ еднитѣ и въ другитѣ паметници, т. е. въ македонскитѣ и мизийскитѣ, кирило-методиевскитѣ ж и љ се употрѣбаватъ вече въ извѣстна взаимна смѣна, љ се изяснява въ ѳ, ѡ въ ѳ и др. Срѣбскитѣ паметници отъ това врѣме сж съвсѣмъ други; тѣ не познаватъ носовкитѣ

¹⁾ Въ 1199 г. папа Инокента III издаде грамота противъ прѣвода на св. писание на френски езикъ и го осжди на изгаряне. Въ ново врѣме гърцитѣ изгорѣха всрѣдъ Атина новогръцкия прѣводъ на евангелието и дори въ конституцията си (чл. 2, алинея 2) запрѣтиха употрѣбата на новогръцки библейски текстъ.